

Metode și instrumente de cercetare

Testul sociometric

Testul sociometric este menit să furnizeze informația primară să indice colegii cu care ar dori să se asocieze în vederea unei acțiuni concrete sau în cadrul unei situații viitoare, de a pune subiecții în condiții naturale de alegere și nu de un joc platonic asigurându-se o motivație reală.

Tehnicile sau metodele sociometrice reprezintă un ansamblu de instrumente și procedee destinate să înregistreze și să măsoare configurația și intensitatea relațiilor interpersonale din interiorul colectivului școlar.

Testele sociometrice sunt indispensabile pentru cunoașterea concretă a interacțiunilor ce se stabilesc în cadrul colectivului de elevi/studenti.

Testul sociometric a avut mai multe obiective:

- cunoașterea afinităților exprimate de membrii grupului și implicit a relațiilor din cadrul colectivului școlar;
- cunoaștere mai bună de către elevi a propriilor lor poziții în grup;
- îmbunătățirea relațiilor și a climatului psihosocial a grupului școlar prin acțiuni psihologice specifice.

Testul sociometric ca instrument de măsurare a atracțiilor și repulsiilor ce se manifestă între indivizii ce compun un grup mic, este un chestionar simplu, ce conține două grupe de întrebări:

- a) pentru măsurarea atracțiilor;
- b) pentru măsurarea respingerilor.

După aplicarea testului sociometric s-a trecut la evaluarea rezultatelor, cu respectarea următoarelor etape :

1 Codificarea numelui subiecților.

Codificarea se va face după ce testele respective s-au amestecat pentru a nu fi într-o anumite ordine, folosindu-se, inițialele numelui și prenumelui (Exemplu UI, DL, RA).

2 Stabilirea punctajului pentru fiecare alegere.

Acordarea punctajului a facilitat calcularea scorului și desprinderea unor concluzii necesare. Pentru simplificarea calculelor și facilitarea operațiilor s-a procedat astfel:

- pentru alegerea făcută pe locul I s-a acordat 3 puncte;
- pentru alegerea făcută de pe locul II s-a acordat 2 puncte;
- pentru alegerea făcută de pe locul III s-a acordat 1 punct.

3. Se întocmește sociomatricea în care membrii lotului investigat sunt notați atât pe verticală cât și pe orizontală;

4. Se notează cu (+) relațiile de preferință și cu (-) relațiile de respingere;

5. Se calculează indicii sociometrici: $I = \frac{A \text{ (alegeri)} - R \text{ (respingeri)}}{N - 1}$, unde

N = numărul subiecților din cadrul grupului

Prin această formulă s-a stabilit indicele de statut preferențial al subiecților care pot fi: pozitive, negative, zero, ceea ce indică existența unor subiecți populari, acceptați, indiferenți sau izolați afectiv (marginalizați) în cadrul colectivului școlar.

Indicele statusului sociometric (Is) – arată poziția ocupată de un elev (X) în cadrul colectivului școlar și se calculează astfel:

$$I_s = n/N-1$$

n = numărul de alegeri primite de persoana respectivă;

N = număr de subiecți.

Acest indice măsoară și gradul de integrare a elevului în colectivul școlar, cu cât valoarea este mai mare, cu atât individul este mai bine integrat în grup;

Indicele de coeziune al grupului (Ic) – exprimă calitatea relațiilor sociometrice la nivelul colectivului școlar.

$$I_c = R \times q / U \times p$$

R = numărul alegerilor reciproce; U

= numărul alegerilor unilaterale; p =

k/N-1;

k=număr alegeri permise;

q = 1-p.

În ceea ce privește cunoașterea psihologică a elevilor, testul sociometric poate furniza o informație prețioasă atât prin confruntarea datelor selective și perceptive obținute în anchetă, cât și prin totalizarea motivării alegerilor/respingerilor care denotă modul cum este proiectat în afara individului de către grupul său de apartenență.

Testul sociometric este considerat instrumentul principal în cunoașterea diferitelor aspecte a procesului de interacțiune ce se manifesta în colectivul școlar. El oferă informații importante în legătură cu aspectele relaționale ale elevilor și ale grupului în totalitatea sa.

Toate aprecierile, interpretările și rezultatele obținute în urma prelucrării sunt dependente de fidelitatea datelor oferite de test. Fidelitatea depinde de sinceritatea răspunsurilor la întrebările testului, sinceritate care la rândul ei este determinată de felul în care a fost întocmit testul și de modul în care a fost aplicat.

Sociograma colectivă ne oferă posibilitatea cunoașterii structurii preferențiale ce se stabilește în interiorul colectivului, indicându-se în mod grafic cine cu cine relaționează din punctul de vedere al afinităților.